

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേദകടനാമസ്യ വേദാന്താചാര്യസ്യ കൃതിഷു
യാദവാദ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ

॥ ചതുർഥഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

|| ചതുർഥഃ സർഗഃ ||

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ |

വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ||

മനീഷിതം കൈതവമാനുഷസ്യ

ശ്രുത്യാ ഭയക്രോധപരിപ്ലുതാത്മാ |

കംസശ്ചിരം പ്രാഗ്ഭവകാലനേമിഃ

ചിന്താർണവേ മഗ്ന ഇവാവതസ്ഥേ ||4.1 ||

സ ദുർഭമാനാസുരസത്ത്വഭേദാൻ

നേതാ സമാഹൂയ നൃശംസചേതാഃ |

പ്രസ്ഥാപയാമാസ പരൈരധൃഷ്ട്യം

നന്ദാസ്വദം നാഥവിഹാരഗുപ്തം ||4.2 ||

കദാചിദന്തർഹിതപുതനാത്മാ

കംസപ്രയുക്താ കില കാപി മായാ |

നിദ്രാപരാധീനജനേ നിശീഥേ

വ്രജം യശോദാകൃതിരാവിവേശ ||4.3 ||

സ്തന്ധേന കൃഷ്ണഃ സഹ പുതനായാഃ

പ്രാണാൻ പപൗ ലുപ്തപുനർഭവായാഃ |

യദഭ്ദുതം ഭാവയതാം ജനാനാം

സ്തനന്ധയത്വം ന പുനർബഭൂവ ||4.4 ||

നിശ്ച്യ തസ്യാഃ പരൂഷം നിനാദം

രൂക്ഷം യശോദാ രുദിതം ച സുനോഃ |

സസംഭ്രമാവേഗമുപേത്യ ഭീതാ
തമഗ്രഹീദ് ദുർഗ്രഹമാഗമാനാം || 4.5 ||

നന്ദശ്ച തീവ്രേണ ഭയേന സദ്യഃ
സമേത്യ പശ്യന്നനഘം കുമാരം |
തേനൈവ തസ്യ ത്രിജഗന്നിയന്തുഃ
പ്രായുക്ത രക്ഷാം പരമാർഥവേദീ || 4.6 ||

ഗോപാശ്ച സംഭൂയ ഗുഹോപമാക്ഷീം
സ്വഘോഷനിർഹ്രാദിതവിശ്വഘോഷാം |
ഗതാസുമൈക്ഷന്ത നിശാചരീം താം
ഭീമാകൃതിം ദൈമരമീമീവാൻയാം || 4.7 ||

പരശ്വയൈസ്തക്ക്ഷണശാതിതൈസ്താം
വിച്ഛിദ്യ വിന്ധ്യാചലസാനുകൽപാം |
അനഃപ്രവൃത്യാ ബഹിരാശു നിൻയുഃ
ക്രവ്യാദ്ബലിം പ്രാജ്യമീവ ക്ഷിപന്തഃ || 4.8 ||

ഗ്രഹാദിദോഷാൻ അപഹന്തുകാമാ
ഗോപ്തൂഃ സതാം ഗോപതയഃ സമേതാഃ |
സുവർണസൂത്രഗ്രമിതാഭിരാമാം
പഞ്ചായുധീമാദരണം ബബന്ധുഃ || 4.9 ||

രദ്യാണി രത്താനി രഥാംഗപാണേഃ
ആകൽപതാം നൂനമവാപ്സുവന്തി |
തദംഗസംസ്തർശരസാത് പ്രകാമം
രോമാഞ്ചിതാൻയംശുഗണൈരഭൂവൻ || 4.10 ||

സ ശായിതഃ ക്ഷേമവിദാ ജനൻയാ
പർയങ്കികായാം പ്രരുദൻ കുമാരഃ |

ചികേഷപ തുംഗം ശകടം പദാഭ്യാം
ഗാഢാഭിഘാതേന ഗിരീന്ദ്രസാരം ||4.11 ||

വിദാരിതസ്തസ്യ പദാഗ്രയോഗാത്
വികീർയമാണോ ബഹുധാ പൃഥിവ്യാം |
ശബ്ദായമാനഃ ശകടാഖ്യദൈത്യഃ
സക്ഷോഭയാമാസ ജഗന്ത്യഭീക്ഷണം ||4.12 ||

യദ്യുച്ഛയോത്ക്ഷിപ്തപദേ കുമാരേ
ശൈലോപലക്ഷ്യ ശകടേ നിരന്യേ |
സരോജഗർഭോപമസൗകുമാർയം
പസ്സർശ തത്പാദതലം യശോദാ ||4.13 ||

അമാംഗണേ ജാനുപദാഗ്രഹന്യൈഃ
ചക്രായുധേ ചക്രമണപ്രവൃത്തേ |
പ്രായോ ധരിത്രി പരിഷന്യജേ തം
സാപത്രപാ സാന്ദ്രജശ്ചരലേന ||4.14 ||

നിർവ്യാജമന്ദസ്മിതദർശനീയം
നീരാജിതം കുണ്ഡലരത്നഭാസാ |
നന്ദസ്തദാനീം ന ജഗാമ തൃപ്തിം
മുഗ്ധാക്ഷരം പ്രേക്ഷ്യ മുഖം തദീയം ||4.15 ||

വിശ്യാനി വിശ്യാധികശക്തിരേകോ
നാമാനി രൂപാണി ച നിർമിമാണഃ |
നാമൈകദേശഗ്രഹണ്യേപി മാതുഃ
ബഭൂവ കൃഷ്ണോ ബഹുമാനപാത്രം ||4.16 ||

തരംഗിതാനുശ്രവഗന്ധമാദൗ
തസ്യാദ്ഭൂതം സൽലപിതം സഖീഭിഃ |

വർണസ്വരാദിവ്യവസായഭൂജാ
ശിക്ഷാവിദാം ശിക്ഷണമഗ്ര്യമാസീത് || 4.17 ||

തമീഷദുത്ഥായ നിലീനമാരാത്
സന്ദ്രേക്ഷ്യദന്താകുരചാരൂഹാസം |
സനാതനീം ദൃഷ്ടിമനന്യദൃഷ്ടിഃ
സാനന്ദമാലോകത നന്ദപത്നീ || 4.18 ||

പദൈസ്ത്രിഭിഃ ക്രാന്തജഗത്രതയം തം
ദവ്യാശയാ ഭാവിതബാലഭാവം |
കരേണ സംഗൃഹ്യ കരാംബുജാഗ്രം
സഞ്ചാരയാമാസ ശനൈര്യശോഭാ || 4.19 ||

സ്ഖലദ്ഗതിം ദ്വിത്രപദപ്രചാരാത്
ജാനുക്രമേ ജാതരുചിം കുമാരം |
ഭൃഗേ സമാവേശ്യ വലഗ്നഭാഗേ
സ്തന്യം മുദാ പായയതേ സു ധന്യാ || 4.20 ||

ക്രമേണ ഭൃയോപി വിഹാരകാക്ഷീ
നന്ദസ്യ ദാരൈരഭിനന്ദ്യമാനഃ |
നിത്യാനുഭൂതം നിഗമാന്തഭൃംഗൈഃ
നിജം പദാബ്ജം നിദധേ പൃഥ്വിവ്യാം || 4.21 ||

സ സഞ്ചരൻ സാധുജനപ്രതീപൈഃ
മാ ഭൃജ്യതാം സേയമിതീവ മത്യാ |
ചക്രാദിഭിഃ പാദസരോജചിഹ്നൈഃ
ആമുദ്രയാമാസ മഹീമനന്യൈഃ || 4.22 ||

ആലംബ്യ മാതുഃ കരപൽലവാഗ്രം
ശനൈഃ ശനൈഃ സഞ്ചരതോ മുരാഭൈഃ |

ബഭാര ചിത്രാമിവ പത്രരേഖാം
ധന്യാ പദന്യാസമയീം ധരിത്രി || 4.23 ||

അകർമനിഷ്ഠോ ഭുവനാന്യജസ്രം
സങ്കൽപലേശേന നിയമ്യ ദിവ്യൻ |
പ്രചാരിതഃ പ്രസ്നൂതയാ ജനന്യാ
പദേ പദേ വിശ്രമമാചകാക്ഷ || 4.24 ||

സുരപ്രസുനൈഃ സുരഭീകൃതാനാം
ആരോഹണാന്യംഗണവേദികാനാം |
തമാരുരുകുഷും തരലാംഘ്രിപദ്മം
ധാതാരമാരോഹയദാശു ധാത്രി || 4.25 ||

തലേഷു തസ്യാംഗണപാദപാനാം
താലാനുകുലേഷു ഗതാഗതേഷു |
വ്രജസ്ഥിതഃ സ്വർഗസദാമശൃൺവൻ
ദൂരോദിതാൻ ദുന്ദുഭിതൂർയനാദാൻ || 4.26 ||

യ ഏഷ ലോകത്രയസൂത്രധാരഃ
പർയായപാത്രാണി ചരാചരാണി |
ആനർതയത്യദ്ഭുതചേഷിതോസൗ
നനർത വേലം നവനീതകാക്ഷീ || 4.27 ||

ഗൃഹേഷു ദധ്നോ മഥനപ്രവൃത്തൗ
പൃഷ്ഠക്കണൈരുത്പതിതൈഃ പ്രകീർണഃ |
നിദർശയാമാസ നിജാമവസ്ഥാം
പ്രാചീം സുധാശീകരയോഗചിത്രാം || 4.28 ||

ത്രസ്യൻ മുകുന്ദോ നവനീതചൗർയാത്
നിർഭുഗഗാത്രോ നിഭൃതം ശയാനഃ |

നിജാനി നിഃശബ്ദശാമ യയാചേ
ബദ്ധ്യാഞ്ജലിം ബാലവിഭുഷണാനി ||4.29 ||

ആരൺയകാനാം പ്രഭവഃ ഫലാനാം
അരൺയജാതാനി ഫലാന്യഭീഷ്ണൻ |
വിസ്രംസിയാൻയാഞ്ജലിനാ കരേണ
വ്യാധാത്മജാം വിശ്വപതിഃ സിഷേവേ ||4.30 ||

സുജാതരേഖാത്മകശംഖചക്രം
താമ്രോദരം തസ്യ കരാഭവിനം |
വിലോകയന്ത്യാഃ ഫലവിക്രയിൺയാ
വിക്രേതുമാത്മാനമഭുദ്വിമർശഃ ||4.31 ||

അപൂരയത് സ്വാദുഫലാർപണേന
ക്രീഡാശിശോർഹസ്തപുടം കിരാതീ |
രന്തൈസ്സദാ കൗസ്തുഭനിർവിശേഷൈഃ
ആപൂരിതം തത് ഫലഭാഘ്യാമാസീത് ||4.32 ||

മുഹുഃ പ്രവൃത്തം നവനീതചൗർയേ
വത്സാൻ വിമുഞ്ചന്തമദോഹകാലേ |
ഉലൂഖലേ കുത്രചിദാത്തപുൺയേ
ബന്ധും സതാം ബന്ധുമിയേഷ മാതാ ||4.33 ||

ആനീതമഗ്രേ നിജബന്ധനാർഥം
ദാമാവിലം സംഹിതമപ്യപൂർണം |
നിരീക്ഷ്യ നിർവിണ്ണധിയോ ജനൻയാഃ
സങ്കോചശക്ത്യാ സ ബഭൂവ ബന്ധുഃ ||4.34 ||

ബദ്ധം തഥാ ഭാവയതാം മുകുന്ദം
അയതവിച്ഛേദിനി കർമബന്ധേ |

തപസ്വിനീ തത്ക്രതുനീതിരാദ്യാ
സവ്രീഡമാരൺയകമാസു തസ്ഥൗ || 4.35 ||

ഉലുഖലേ പ്രഗ്രമിതേന ദാല്ലാ
നിബദ്ധമാസ്രാവിലലോലനേത്രം |
സഹാസമൈക്ഷന്ത ജനാഃ സമന്താത്
ആലാനിതം നാഗമിവാന്ദിഇന്താഃ || 4.36 ||

അനാദരാക്യഷ്ടമുലുഖലം തത്
യാവർജുനൗ ശൈലനിഭൗ ബഭഞ്ജ |
ബഭൂവതുർബ്രഹ്മസുതസ്യ ശാപാത്
മുക്തൗ മൂനേർയക്ഷവരൗ തദാ തൗ || 4.37 ||

ശാപാവധിം ബ്രഹ്മസുതേന ദത്തം
സമ്പ്രാപ്യ തൗ ശൗരിസമാഗമേന |
ദേഹേന ദിവ്യേന വിദീപ്യമാനൗ
സ്തുത്യാ ഹരിം ധാമ സമീയതഃ സ്വം || 4.38 ||

അദ്യഷ്ടപൂർവം ഭൂവി പൂതനാദേഃ
ഉദന്തമുത്പാതമുദീക്ഷമാണാഃ |
സമേത്യ ഗോപാഃ സഹ മാധവേന
ബൃന്ദാവനം സത്യരമദ്യഗച്ഛൻ || 4.39 ||

യേനൗഷധീനാമധിപം പുരസ്താത്
ആഹ്ലാദഹേതും ജഗതാമകാർഷീത് |
തേനൈവ ദധൗ മനസാ വനം തത്
കൃഷ്ണോ ഗവാം ക്ഷേമസമൃദ്ധിമിച്ഛൻ || 4.40 ||

അനുഗ്രഹാബ്ബേരിവ വീചിഭേദൈഃ
ആപ്യായയാമാസ ശുഭൈരപാംഗൈഃ |

വനം പൃഥിവിയാ ഇവ യൗവനം തത്
ഗോപ്താ സതാം ഗോധനവംശചന്ദ്രഃ ||4.41 ||

ആസീന്നിഷേവ്യാ പൃഥിവി പശൂനാം
പുണ്ഡ്രേക്ഷുരദ്യാണി തൃണാന്യഭൂവൻ |
തസ്മിന്നരൺയേ തരുഭിഃ പ്രപേദേ
കൽപദ്രുമാണാമനുകൽപഭാവഃ ||4.42 ||

അദ്യഷ്ടപൂർവൈരധികാം വിശേഷൈഃ
ആലക്ഷ്യ വന്യാമമരേന്ദ്രമാന്യാം |
നന്ദോപനന്ദപ്രമുഖൈർനനന്ദേ
നാകാധിരൂഢൈരിവ നാമഭൂല്ലാ ||4.43 ||

ദൈത്യൈസ്സൃണാവർതമുഖൈരയത്താത്
മുഹൂർന്നിരസ്തൈർമുദിതോ മുകുന്ദഃ |
അഭൂക്ത രാമേണ സഹാദ്ഭൂതം തത്
പുൺയം വനം പുൺയജനേന്ദ്രമാന്യം ||4.44 ||

സപക്ഷകൈലാസനിദന്ധ ഗോപാഃ
ബകന്ധ്യ പക്ഷാൻ അഭിതോ ബബന്ധുഃ |
വനേ തദന്യാനപി ഘോരവൃത്തിൻ
ക്ഷേപ്തം പ്രവൃത്താ ഇവ കേതുമാലാഃ ||4.45 ||

പുരസ്ത്യതം മംഗലഗീതവാദ്യൈഃ
പുംസഃ പ്രസത്യൈ ജഗതാം പ്രസുതൈഃ |
കയാപി തത്ര സ്വഹയാന്വതിഷ്ഠൻ
കന്യാവ്രതം കിഞ്ചന ഗോപകന്യാഃ ||4.46 ||

നിശാത്യയസ്നാനസമുദ്യതാനാം
നിക്ഷിപ്തമാഭിരകിശോരികാണാം |

കുലാദുപാദായ ദുകുലജാലം
കുന്ദാധിരുവോ മുമുദേ മുകുന്ദഃ ||4.47 ||

സ ചൈകഹസ്തുപ്രണതിം വിധുൻവൻ
ക്ഷൗമാർമിനീനാം ഹരിരംഗനാനാം |
അൻയോൻയഹസ്താർപണസമ്പ്രവൃത്തം
ആസാം ജഹാസാഞ്ജലിമപ്യപൂർവം ||4.48 ||

സ ചാപ്ലിതചണ്ഡാതകമാത്രഭാജാം
ക്ഷൗമാർമിനീനാം സ്വയമർഥ്യമാനൈഃ |
അനൻയഹസ്താർപണസമ്പ്രവൃത്തൈഃ
താസാം ജഹാസാഞ്ജലിദിസ്തദീയൈഃ ||4.49 ||

പ്രസുപ്തമുദ്ബോധയതാ പരത്വം
വീരശ്രിയോ വിഭ്രമമണ്ഡനേന |
നീലാദിനിർവേശനിയാനയാല്ലാ
നാഥോ ബഭാസേ നവയൗവനേന ||4.50 ||

വിഹാരപർവക്രമചാരു ശൗരേഃ
കൽയം വയഃ കാമഗൃഹീതിയോഗ്യം |
മനോദിരാസ്യാദ്യതമം പ്രപേദേ
മാധുർയമിക്ഷോരിവ മധ്യഭാഗഃ ||4.51 ||

സമാശ്രിതാം വിഭ്രമസൈൻയഭേദൈഃ
കാന്ത്യാ സ്വയാ കൽപിതചാരുവപ്രാം |
വ്രജസ്ത്രീയഃ കൃഷ്ണമയീം വ്യജാനൻ
ക്രീഡാർഗലാം ക്ഷേമപുരീമപൂർവാം ||4.52 ||

വംശസ്വനോ വത്സവിഹാരപാംസുഃ
സന്യാഗമസ്തസ്യ ച വൻയവേഷഃ |

ആയാതി കൃഷ്ണേ വ്രജസുന്ദരീണാം
ആസീച്ചതുസ്തസ്മനംഗസൈന്ധവം ||4.53 ||

അനുശ്രവാണാമവതംസഭൂതം
ബർഹാവതംസേന വിഭൂഷയന്തി |
അദിവ്യയാ ചർമഭ്യശൈവ ഗോപീ
സമാധിഭാജാമഭജത് സമാധിം ||4.54 ||

കലാപിനാം കൽപിതമാൽയഭാവൈഃ
പത്രൈസ്തദാ പത്രലഭേഹകാന്തിം |
അവാപ്യ സഞ്ചാരിതമാലമാദ്യം
ഛായാത്മതാം പ്രാപൂരിവാസ്യ ഗാവഃ ||4.55 ||

വിതൻവതാ മാനമമമിന്ദ്രജാലം
പിംഛേരന താപിംഛരനിഭോ ബഭാസേ |
അനേകരത്നപ്രഭവേന ധാമ്നാ
ശാരാത്മനാ ശൈല ഇവേന്ദ്രനീലഃ ||4.56 ||

മുഹൂഃ സ്വശന്തീ മുമുദേ യശോദാ
മുഗ്ധാംഗനാമോഹനവാംശികേന |
മനീഷിണാം മാംഗലികേന യൂനാ
മൗലൗ ധൃതാം മണ്ഡനബർഹമാലാം ||4.57 ||

കൃതാസ്തദാ കൃഷ്ണഭൂജാന്തരാലേ
പ്രാലംബബർഹാവലിരാബഭാസേ |
വിശുദ്ധഹേമദ്യുതിരബ്ധികന്ധയാ
ശ്യാമായമാനേവ തദംഗകാന്ത്യാ ||4.58 ||

സാചീകൃതാനി പ്രണയത്രപാദ്യാം
വ്യാവൃത്തരാജീവനിഭാനി ശൗരിഃ |

സഭ്രൂവിലാസാനി ദദർശ താസാം
വക്ത്രാണി വാചാലവിലോചനാനി ||4.59 ||

നിരങ്കുശസ്നേഹരസാനുവിദ്യാൻ
നിഷ്കന്ദന്ദാലസനിർനിമേഷാൻ |
വംശേന കൃഷ്ണഃ പ്രതിസംബഭാഷേ
വാർതാഹരാൻ വാമദ്യശാം കടാക്ഷാൻ ||4.60 ||

അശിക്ഷിതം തുംബുരുനാരദാദ്യൈഃ
ആഭിരനാട്യം നവമാസ്ഥിതേന |
ജഗേ സലീലം ജഗദേകധാല്ലാ
രാഗാബ്ജിനാ രഞ്ജയതേവ വിശ്വം ||4.61 ||

അപത്രപാസൈകതമാശ്രിതാനാം
രാഗോദധൗ കൃഷ്ണമുഖേനുനൂനേന |
ഹസ്താവലംബോ ന ബഭൂവ താസാം
ഉത്പക്ഷുണാമുത്കലികാപ്സുതാനാം ||4.62 ||

അയന്ത്രിതസ്വൈരഗതിഃ സ താസാം
സംഭാവിതാനാം കരപുഷ്കരേണ |
പ്രസ്വിന്നഗണ്ഡഃ പ്രണയീ ചകാശേ
മധ്യേ വശാനാമിവ വാരണേന്ദ്രഃ ||4.63 ||

വിമോഹനേ വൽലവഗേഹിനീനാം
ന ബ്രഹ്മചര്യം ബിഭിദേ തദീയം |
സമ്പത്സ്യതേ ബാലകജീവനം തത്
സത്യേന യേനൈവ സതാം സമക്ഷം ||4.64 ||

സ്വസംഭവം കൃഷ്ണമവേക്ഷമാണഃ
ബന്ധുപ്രസൂതം ച ബലം വ്രജേഷഃ |

നിസർഗമൈത്ര്യ നിയതൈകഭാവൗ
 ന്ധയുക്ത തൗ വത്സകുലാനി ഗോപ്തും || 4.65 ||

അനന്ധതന്ത്രഃ സ്വയമേവ ദേവാൻ
 പദ്മാസനാദീൻ പ്രജനയ്യ രക്ഷൻ |
 സ രക്ഷകഃ സീരഭ്യതാ സഹാസ്സീത്
 നേതാ ഗവാം നന്ദനിയോഗവർതീ || 4.66 ||

കഥം വ്രജേഷ്ഠർകരിലാൻ പ്രദേശാൻ
 പദ്ഭ്യമസൗ പൽലവകോമലാഭ്യാം |
 ഇതി സ്തുതസ്തൻയരസാ യശോദാ
 ചിന്താർണവേ ന പ്ലവമൻവവിന്ദത് || 4.67 ||

വിഹാരവിത്രാസിതദൃഷ്ടസത്തൗ
 മൃഗേന്ദ്രപോതാവിവ ധീരചേഷ്ടൗ |
 ബഭൂവതുഃ ശാശ്വതികേന ഭൂപ്ലാ
 ബാലൗ യുവാനാവിവ തൗ ബലാഘ്രൗ || 4.68 ||

സിന്ദൂരിതൗ വത്സപരാഗജാലൈഃ
 സിതാസിതൗ ബാലഗജാവിവ ദൗ |
 ഉദാരലീലാവുപലക്ഷ്യ ഗോപ്യഃ
 സർവാസ്സദ്വാനന്ധവശാ ബഭൂവുഃ || 4.69 ||

ഗോപായമാനേ പുരുഷേ പരസ്മിൻ
 ഗോരൂപതാം വേദഗിരോ ഭജന്ത്യഃ |
 ഭവൈരസേവന്ത പദം തദീയം
 സ്തോഭപ്രതിച്ഛന്ദനീഭൈഃ സ്വശബ്ദൈഃ || 4.70 ||

അബാലീശോ ബാലീശവത്പ്രജാനാം
 പ്രഖ്യാപയന്നാത്മനി പാരതന്തർയം |

ൻയദർശയത് വിശ്വപതിഃ പശൂനാം
ബന്ധേ ച മോക്ഷേ ച നിജം പ്രഭുത്വം ||4.71 ||

ആത്മാപമർദ്ദേപ്യനുമോദമാനാത്
ആത്മാധികം പാലയതശ്ച വത്സാൻ |
ഗാവസ്തുദാനീമനഘോമവിന്ദൻ
വാത്സൽയശിക്ഷാമിവ വാസുദേവാത് ||4.72 ||

യോസാവനന്തപ്രമുഖൈരനന്തൈഃ
നിർവിശ്വതേ നിത്യമനന്തഭൂമാ |
വൈമാനികാനാം പ്രഥമഃ സ ദേവഃ
വത്സൈരലേലിഹ്യത വത്സലാത്മാ ||4.73 ||

മഹീയസാ മണ്ഡിതപാണിപദ്മം
ദധ്യന്നസാരേണ മധുപ്ലുതേന |
ദൃഷ്ട്വാ നനന്ദഃ ക്ഷുധയാന്വിതാസ്തം
വത്സാനുചർയാസു വയസ്യഗോപാഃ ||4.74 ||

സ്വാദൂനി വൻയാനി ഫലാനി തൈസ്തൈഃ
സ്തിഗ്ധൈരുപാനീയ നിദർശിതാനി |
രാമായ പൂർവം പ്രതിപാദ്യ ശേഷൈഃ
സ പിപ്രിയേ സാദരഭൂജ്യമാനൈഃ ||4.75 ||

താഭ്യാം തദാ നന്ദനിദേശിതാഭ്യാം
രക്ഷാവതീം രാമജനാർദനാഭ്യാം |
വിശേഷഭോഗ്യാമഭജത് വിഭൂതിം
ബൃന്ദാവനം വ്യാപൃതധേനുബൃന്ദം ||4.76 ||

അഗാധകാസാരമഹീനശഷ്ടം
അതിക്ഷ്ണസ്മൂർയം തദചണ്ഡവാതം |

പ്രച്ഛായനിദ്രായിത ധേനുവത്സം
പ്രൗഢേ നിദാഘേഽപി ബഭൂവ ഭോഗ്യം ||4.77 ||

ന വ്യാധിപീഡാ ന ച ദൈത്യശങ്കാ
നാസീത് ഗവാം വ്യാഘ്രഭയം ച തന്മിൻ |
സ്വബാഹുകൽപേന ബലേന സാർധം
നാരായണേ രക്ഷതി നന്ദലക്ഷ്മീം ||4.78 ||

നിരീതയന്തേ നിരപായവാംഛരാഃ
നിഃശ്രേയസാദപ്യധികപ്രമോദാഃ |
പ്രപേദിര്യേപൂർവയുഗാനുഭൂതിം
ഗോപാസ്തദാ ഗോപ്തരി വാസുദേവേ ||4.79 ||

വത്സാനുചർയാചതുരസ്യ കാലേ
വംശസ്വനൈഃ കർണസുധാം വിധാതുഃ |
ഗതാഗതപ്രാണദശാമവിന്ദൻ
ഗോപീജനാസ്തസ്യ ഗതാഗതേഷു ||4.80 ||

ആഘ്രാതവർത്താനമരൺയദാഗേ -
ഷ്യാരൺയകൈരാശ്രിതധേനുദാവൈഃ |
കേനാപി തസ്യാപഹൃതം കിരീടം
പ്രത്യാഹരൻ പ്രൈക്ഷത പത്രിനാമഃ ||4.81 ||

ദേവസ്യ ദുഗ്ധോദശയസ്യ ദൈത്യാത്
വൈരോചനാദ്വ്യാലഭുജോപനീതഃ |
കൃഷ്ണസ്യ മൗലൗ കൃതബർഹചുഡേ
ൻയന്തൂഃ കിരീടോ നിബിഡീബഭൂവ ||4.82 ||

സമാഹിതൈരഗ്നിഷു യായജുക്തൈഃ
ആധീയമാനാനി ഹവിംഷി ഭോക്താ |

ഭക്തൈകലഭ്യോ ഭഗവാൻ കദാചിത്
പത്നീഭിരാനീതമഭുക്ത ഭോജ്യം ||4.83 ||

കരാംബുജസ്തർശനിമീലിതാക്ഷാൻ
ആമർശനൈരാകലിതാർധനിദ്രാൻ |
വത്സാനനൻയാഭിമുഖാൻ സ മേനേ
പ്രഹ്യാകൃതീൻ ഭക്തിഭരാവനമ്രാൻ ||4.84 ||

രോമന്മഫേനാഞ്ചിതസ്യുകൃിഭാഗൈഃ
അസ്തന്ദനൈരർധനിമീലിതാക്ഷൈഃ |
അനാദൃതസ്തൻയരസൈർമുകുന്ദഃ
കണ്ഡുയിതൈർനിർവൃതിമാപ വത്സൈഃ ||4.85 ||

സിഷേവിരേ ശാദ്വലിതാൻ പ്രദേശാൻ
കൃഷ്ണസ്യ ധാല്ലാ മണിമേചകേന |
വസുന്ധരായാമപി കേവലായാം
വ്യാപാരയന്തോ വദനാനി വത്സാഃ ||4.86 ||

നവപ്രസൂതാഃ സ തദാ വനാന്തേ
പയസ്വിനീരപ്രതിമാനദോഹാഃ |
പരിഭ്രമശ്രാന്തപദാൻ അദൂരാത്
പ്രത്യാഗതാൻ പായയതേ സു വത്സാൻ ||4.87 ||

നിവിശ്യ മൂലേഷു വനദ്രുമാണാം
നിദ്രായിതാനാം നിജതർണകാനാം |
അംഗാനി ഗാഃ സാദരമാലിഹന്തീഃ
അമംസു സംഭാവ്യഗുണാഃ സ്വമാതുഃ ||4.88 ||

സ നൈചികീഃ പ്രത്യഹമാതപാന്തേ
പ്രത്യുക്തഘോഷാ ഇവ വത്സനാദൈഃ |

മധുനി വംശധ്വനിഭിഃ പ്രയച്ഛൻ
നിനായ ഭൂയോപി നിവാസഭൂമിം || 4.89 ||

സമാവ്രജൻ വിശ്വപതിർവ്രജാന്തം
ഗോഭിഃ സമം ഗോപവിലാസിനീനാം |
ഉൽലാസഹേതുഃ സ ബഭൂവ ഭൂരാത്
ഉദ്യൻ വിവസ്യാനിവ പദ്മിനീനാം || 4.90 ||

നിവർതയൻ ഗോകുലമാത്തവംശോ
മന്ദായമാനേ ദിവസേ മുകുന്ദഃ |
പ്രിയാഭൃശാം പാരണയാ സ്വകാന്ത്യാ
ബർഹാവൃതം വ്യാതനുതേവ വിശ്വം || 4.91 ||

ബാലം തരുൺയസ്തരുണം ച ബാലാഃ
തമൻവരജ്യന്ത സമാനഭാവാഃ |
തദദ്ഭൃതം തസ്യ വിലോഭനം വാ
തസ്യൈവ സർവാർഹരസാന്മാതാ വാ || 4.92 ||

അവേദിഷാതാം പൃഥുകൗ പിത്യഭ്യാം
താരുൺയപൂർണൗ തരുണീജനേന |
വൃദ്ധൗ പുരാവൃത്തവിശേഷവിദ്ഭിഃ
ക്ലപ്ലേന്ദ്രജാലാവിവ രാമകൃഷ്ണൗ || 4.93 ||

അമാപദാനം മദനസ്യ ദാതും
ആദാതുമാലോകയതാം മനാംസി |
നവം വയോ നാമസമം പ്രപേദേ
ഗുണോത്തരം ഗോപകുമാരികാഭിഃ || 4.94 ||

അനംഗസിന്ധോരമൃതപ്രഥില്ലാ
രസസ്യ ദിവ്യേന രസായനേന |

മഹീയസീം പ്രീതിമവാപ താസാം
യോഗീ മഹാൻ യൗവനസംഭവേന ||4.95 ||

വിജ്യംഭമാണസ്തനകുഡ്മലാനാം
വ്യക്തോൻമിഷദിഭ്രമസൗരഭാണാം |
മധുവ്രതത്വം മധുരാകൃതീനാം
ലേഭേ ലതാനാമിവ വൽലവീനാം ||4.96 ||

അതിപ്രസംഗാദവധീരയന്ത്യാ
പ്രാചീനയാ സംയമിതോ നിയത്യാ |
പാഞ്ചാലകൻയാമിവ പഞ്ചഭുക്താം
ധർമഃ സതീരാദ്യത താദ്യശീന്താഃ ||4.97 ||

ദിശാഗജാനാമിവ ശാക്യരാണാം
ശൃംഗാഗ്രനിർഭിന്നശിലോച്ചയാനാം |
സ താദ്യശാ ബാഹുബലേന കംഠാൻ
നിപീഡ്യ ലേഭേ പണിതേന നീലാം ||4.98 ||

കരേണ ദംഭോലികഠോരതുംഗാൻ
ദേഹാൻ പൃഥൂൻ ദാനവദുർവൃഷാണാം |
വിമൃദ്യ നൂനം വിദധേ മുകുന്ദഃ
പ്രിയാസ്തനസ്തർശവിഹാരയോഗ്യാം ||4.99 ||

ആത്മീയപർയങ്കഭുജംഗകൽപൗ
അക്ഷേപ്യരക്ഷാപരിഘൗ പൃഥിവിദ്യാഃ |
നീലോപധാനീകരണാത് സ മേനേ
ഭൂയിഷ്ടധൻയൗ ഭുജപാരിജാതൗ ||4.100 ||

രാഗാദിരോഗപ്രതികാരഭൂതം
രസായനം സർവദശാനുഭാവ്യം |

ആസീദനുധ്യേയതമം മൂനീനാം
ദിവ്യസ്യ പുംസോ ദയിതോപഭോഗഃ ||4.101 ||

അനുദ്രുതാ നൂനമനംഗബാഭൈഃ
സുലോചനാ ലോചനഭാഗധേയം |
പ്രത്യഗ്രഹീഷുഃ പ്രതിസന്നിവൃത്തം
ത്യക്തേതരൈരക്ഷിദിരാത്മനാ ച ||4.102 ||

വ്രജോപകംഠേ വിബുധാനുഭാവ്യോ
ഗോപീജനൈരാത്മഗുണാവദാതൈഃ |
സമാവൃതോ നന്ദസുതശ്ചകാശേ
താരാഗണൈരിന്ദുരിവാന്തരിക്ഷേ ||4.103 ||

ഹത്യാ സയുമം തൃണരാജഷണ്ഡേ
രാമാച്യുതൗ രാസഭദൈത്യമുഗ്രം |
അതോഷയേതാം ഭൃശമാത്മഭൃത്യാൻ
സ്യാദ്ദൈഃ സുധാപിണ്ഡനിദൈഃ ഫലൗഘൈഃ ||4.104 ||

കദാചിദാസാദിതഗോപവേഷഃ
ക്രീഡാകുലേ ഗോപകുമാരബൃന്ദേ |
സ്തന്ധേന സംഗൃഹ്യ ബലം ബലീയാൻ
ദൈത്യഃ പ്രലംബോ ദിവമുത്പപാത ||4.105 ||

പപാത ഭൂമൗ സഹസാ സ ദൈത്യഃ
തൻമുഷ്ടിനാ താഡിതശീർണമൗലിഃ |
മഹേന്ദ്രഹസ്തപ്രഹിതേന പൂർവം
വഭ്രജണ നിർഭിന്ന ഇവാചലേന്ദ്രഃ ||4.106 ||

സ്വവാസസാ ക്ലൃപ്തകലങ്കലക്ഷ്മീഃ
കാന്ത്യാ ദിശഃ ചന്ദ്രികയേവ ലിമ്പൻ |

രരാജ രാമോ ദനുജേ നിരന്യേ
 സ്വർഭാനുനാ മുക്ത ഇവോധുരാജഃ ||4.107 ||

വിനൈവ രാമേണ വിഭുഃ കദാചിത്
 സഞ്ചാരയൻ യേനുഗണം സവത്സം |
 വനശ്രിയാ ദൂരവിലോഭിതാക്ഷഃ
 കഞ്ചിദ്യൗ കച്ഛമദ്യഷ്ടപൂർവം ||4.108 ||

യദ്യച്ഛയാ ചാരിതയേനുചക്രഃ
 കൂലാന്തികേ വിശ്വജനാനുകൂലഃ |
 കലിന്ദജാം കാലിയപന്നഗസ്യ
 ക്ഷേപലോദ്ഗമൈഃ കജ്ജലിതാം ദദർശ ||4.109 ||

വിഷാഗ്നിനാ മുർമുരിതപ്രതാനേ
 വൈരോചനീതീരവനാവകാശേ |
 അഹീന്ദ്രമാസ്കന്ദിതുമധ്യരുകുഷത്
 കാഷ്ടാകൃതിം കഞ്ചന നീപവൃക്ഷം ||4.110 ||

മധുദ്രവൈരുൽബണഹർഷബാഷ്ടാ
 രോമാഞ്ചിതാ കേസരജാലകേന |
 പത്രാങ്കുരൈശ്ചിത്രതനുശ്ചകാശേ
 കൃഷ്ണാശ്രിതാ ശുഷ്കകദംബശാഖാ ||4.111 ||

നിപത്യ സക്ഷിപ്തപയോധികൽപേ
 മഹാഹ്രദേ മന്ദരപോതരമ്യഃ |
 വിഷവ്യപോഹാദമൃതം വിധാതും
 സ്വാദുദയം ക്ഷോഭയതി സു സിന്ധും ||4.112 ||

കൃതാഹതിഃ കൃഷ്ണനിപാതവേഗാത്
 ആനദ്ധരൂപാ വിതതൈസ്തരംഗൈഃ |

സർപാപസാരൗഷധിസമ്പ്രയുക്താ
ഭേരീവ സാ ഭീമതരം രരാസ || 4.113 ||

പ്രസക്തകൃഷ്ണദ്യുതിഭിസ്സഭിയൈഃ
പൃഷ്ഠകണൈരുത്പതിതൈഃ പ്രതുർണം |
അദ്യശ്യതാപ്തദ്യോതിതമന്തരിക്ഷം
പീതാസകാരൈരിവ താരകൗഘൈഃ || 4.114 ||

ഉദഗ്രസംരംഭമുദീക്ഷ്യ ഭീതാഃ
താർക്ഷ്യധ്വജം താർക്ഷ്യമിവാപ്തപതന്തം |
പ്രപേദിരേ സാഗരമാശ്രിതൗഘാഃ
കാകോദരാഃ കാലിയമാത്രശേഷാഃ || 4.115 ||

അമാംഭസഃ കാലിയനാഗമുഗ്രം
വ്യാത്താനനം മൃത്യുമിവോജ്ജിഹാനം |
ഭോഗേന ബധ്നന്തമപോഹ്യ ശൗരിഃ
പ്രഹ്വീക്യതം തത്ഫണമാരുരോഹ || 4.116 ||

സദ്യോ മഹാനീലമയീം മുകുന്ദഃ
സപദ്മരാഗാമിവ പാദപീഠീം |
ക്രാമൻ ഫണാം കാലിയപന്നഗസ്യ
ഗ്രസ്തോദിതോ ഭാനുരിവാബഭാസേ || 4.117 ||

ഫണാമണീനാം പ്രഭയോപരക്തേ
ഖേലൻ ബഭൗ ചക്രിണി ചക്രപാണിഃ |
പ്രഭോഷസിന്ദുരിതമംബുവാഹം
പ്രാചേതസോ നാഗ ഇവോപമൃദ്ഗൻ || 4.118 ||

പ്രണേമുഷാം പ്രാണഭൃതാമുദീർണം
മനോ വിനേഷ്യൻ വിഷമാക്ഷവക്ത്രം |

അകൽപയത് പന്നഗമർദനേന
പ്രായേണ യോഗ്യാം പതഗേന്ദ്രവാഹഃ ||4.119 ||

തദ്ഭോഗബ്യന്ദേ യുഗപൻമുകുന്ദഃ
ചാരിവിശേഷേണ സമൈക്ഷി നൃത്യൻ |
പർയാകുലേ വീചിഗണേ പയോധേഃ
സക്രാന്തബിംബോ ബഹുധേവ ചന്ദ്രഃ ||4.120 ||

തദുത്തമാംഗം പരികൽപ്യ രംഗം
തരംഗനിഷ്ഠന്നമൃദംഗനാദം |
പ്രശസ്യമാനസ്ത്രിദശൈരകാർഷീത്
അവ്യാഹതാമാരഭീമനന്തഃ ||4.121 ||

ഏകേന ഹസ്തേന നിപീഡ്യ വാലം
പാദേന ചൈകേന ഫണാമുദഗ്രാം |
ഹരിസ്തുഭാ ഹന്തുമിയേഷ നാഗം
സ ഏവ സംസാരമിവാശ്രിതാനാം ||4.122 ||

സ പന്നഗീനാം പ്രണിപാതഭാജാം
ദ്രവീഭവൻ ദീനവിലാപഭേദൈഃ |
പ്രസാദിതഃ പ്രാദിത ഭർത്യഭിക്ഷാം
കിമസ്യ നഃ സ്യാദപദം ദയായാഃ ||4.123 ||

ലോലാപതച്ചരണലീലാഹതിക്ഷരിത -
ഹാലാഹലേ നിജഫണേ
നൃത്യന്തമപ്രതിഘകൃത്യം തമപ്രതിമ -
മത്യന്തചാരുവപുഷം |
ദേവാദിഭിഃ സമയസേവാദരത്യരിത -
ഹേവാകഘോഷമുഖരൈഃ

ഭൃഷ്ടാവധാനമമ തുഷ്ടാവ ശൗരിമഹി -
രിഷ്ടാവരോധസഹിതഃ ||4.124 ||

ഹരിചരണസരോജൻയാസധൻയോത്തമാംഗഃ
ശമിതഗരുഡഭീതിഃ സാനുബന്ധഃ സ നാഗഃ |
യുഗവിരതിദശായാം യോഗനിദ്രാനുരൂപാം
ശരണമശരണഃ സൻ പ്രാപ ശയ്യാം തദീയാം ||4.125 ||

വിവിധമുനിഗണോപജീവ്യതീർഥാ
വിഗമിതസർപഗണാ പരേണ പുംസാ |
അഭജ്ജത യമുനാ വിശുദ്ധിമഗ്ര്യാം
ശമിതബഹിർമതസമ്പ്ലവാ ത്രയീവ ||4.126 ||

അവധൂതഭൃജംഗസംഗദോഷാ
ഹരിണാ സൂർയസുതാ പവിത്രീതാ ച |
അപി തത്പദജ്ജൻമനഃ സപത്യാ
ബഹുമന്തവ്യതരാ ഭൃശം ബഭൂവ ||4.127 ||

|| ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേദേനാമസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ചതുർഥഃ സർഗഃ ||
കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ |
ശ്രീമതേ വേദകേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ||